

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 17/22
U Luxembourg 27. siječnja 2022.

Presude u predmetima C-234/20 i
C-238/20 Sātiņi-S

Sud tumači odredbe prava Unije u području kompenzacijskih plaćanja dodijeljenih u okviru mreže Natura 2000

Zaštita okoliša može opravdati ograničenje prava vlasništva koje ne daje nužno pravo na odštetu

Natura 2000 je mreža Zajednice zaštićenih područja prirode stvorena na temelju Direktive o staništima¹. Ta mreža uključuje također područja određena na temelju Direktive o pticama² te se njome želi osigurati dugoročno preživljavanje najvrjednijih i najugroženijih vrsta i staništa u Europi.

Predmet C-234/20

Tijekom 2002. godine, društvo Sātiņi-S kupilo je 7,7 hektara tresetišta, smještenih u zaštićenom prirodnom području i u području očuvanja od europskog značaja Natura 2000 u Latviji.

Društvo Sātiņi-S je 2. veljače 2017. podnijelo zahtjev Službi za podršku ruralnim područjima, kojim je za 2015. i 2016. tražilo naknadu zbog zabrane uspostave plantaže brusnica u tim tresetištima. Odlukom od 28. veljače 2017. ta je služba odbila taj zahtjev uz obrazloženje da se primjenjivim nacionalnim propisom ne predviđa takva naknada.

Društvo Sātiņi-S podnijelo je žalbu protiv te odluke Administratīvā apgabaltiesi (Okružni upravni sud, Latvija), koja je tu žalbu odbila presudom od 26. ožujka 2018. (22) Sātiņi-S podnio je žalbu u kasacijskom postupku protiv te presude pred sudom koji je uputio zahtjev, Augstākā tiesom (Senāts) (Vrhovni sud, Latvija).

Taj je sud uputio nekoliko pitanja Sudu u pogledu Uredbe br. 1305/2013 o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)³, i o članku 17. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).

U skladu s člankom 30. navedene uredbe, potpora se dodjeljuje godišnje, po hektaru poljoprivredne površine ili po hektaru šume u svrhu nadoknade korisnicima za dodatne troškove i izgubljeni prihod nastale zbog nepovoljnih prilika, vezano uz provedbu Direktive o staništima, Direktive o pticama te Okvirne direktive o vodama. Taj članak pojašnjava osim toga da poljoprivredna i šumska područja u okviru mreže Natura 2000 odabrana u skladu s Direktivom o staništima i Direktivom o pticama ispunjavaju uvjete za plaćanja povezana s predmetnim potporama.

U svojoj današnjoj presudi, Sud je utvrdio kao prvo da „tresetišta” ili „zemljišta s tresetnim tlom” koja se nalaze u područjima u okviru mreže Natura 2000 koja nisu obuhvaćena definicijom pojma

¹ Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL 1992., L 206, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 2., str. 14.)

² Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL 2010., L 20, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 32., str. 128.)

³ Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 (SL 2013., L 347, str. 487. i ispravak SL 2016., L 130, str. 1.).

„poljoprivredna površina” ili definicijom pojma „šuma”, u smislu Uredbe br. 1305/2013, ne mogu ostvariti plaćanja na temelju članka 30. te uredbe.

Sud je zatim ispitao pitanje dopušta li navedena uredba državi članici da isključi tresetišta iz prava na plaćanja povezana s mrežom Natura 2000 ili da ograniči dodjelu potpore za takva područja na situacije u kojima njihovo određivanje kao „područja u okviru mreže Natura 2000” ima za učinak sprečavanje obavljanja posebne vrste gospodarske djelatnosti u tim područjima, osobito šumarske djelatnosti.

U tom pogledu, Sud pojašnjava da prema članku 2. stavku 2. te uredbe, država članica ima pravo utvrditi definiciju pojma „šuma” koja ima za učinak isključivanje tresetišta ili zemljišta s tresetnim tлом od prava na plaćanja, čak i ako bi bila riječ o područjima koja odgovaraju definiciji iz članka 2. stavka 1. točke (r) Uredbe br. 1305/2013. Nadalje, pravo Unije državama članicama u načelu dodjeljuje marginu prosudbe u pogledu, s jedne strane, odabira mjera koje namjeravaju provesti među mjerama predviđenim tim pravom i, s druge strane, utvrđivanja ograničenjâ ili nedostataka na temelju kojih se dodjeljuju plaćanja.

Prema mišljenju Suda, članak 30. stavak 6. točku (a) Uredbe br. 1305/2013 treba stoga tumačiti na način da dopušta državi članici da iz plaćanja povezanih s mrežom Natura 2000 isključi, s jedne strane, „poljoprivredna područja obuhvaćena mrežom Natura 2000” u smislu te odredbe, uključujući tresetišta koja su obuhvaćena takvim područjima i, s druge strane, tresetišta smještena u područjima obuhvaćenima mrežom Natura 2000 koja načelno ulaze u pojam „šuma” u smislu uredbe i stoga u „šumska područja obuhvaćena mrežom Natura 2000” u smislu navedene uredbe. Nadalje, država članica može ograničiti isplatu takvih plaćanja za šumska područja obuhvaćena mrežom Natura 2000 koja, ovisno o slučaju, uključuju tresetišta, na situacije u kojima odabir tih površina kao „područja obuhvaćena mrežom Natura 2000” ima za učinak sprečavanje obavljanja posebne vrste gospodarske djelatnosti, osobito šumarske djelatnosti.

Konačno Sud ističe da iz teksta članka 17. Povelje proizlazi da se njime pravo na naknadu štete izričito daje samo u slučaju oduzimanja prava na vlasništvo, kao što je izvlaštenje, što očito nije slučaj u ovom predmetu.

U ovom slučaju zabrana uspostave plantaže brusnica na zemljištu koje je obuhvaćeno mrežom Natura 2000 nije oduzimanje prava vlasništva nad tom imovinom, nego ograničenje njezina korištenja, koje se može urediti zakonom u mjeri u kojoj je to potrebno radi općeg interesa, u skladu s odredbama iz članka 17. stavka 1. treće rečenice Povelje.

Prema mišljenju Suda, nije očito da mjera kojom se samo zabranjuje uspostava plantaže brusnica u tresetištima kako bi se zaštitili priroda i okoliš predstavlja, u nedostatku naknade štete u korist dotičnih vlasnika, prekomjerno i neprihvatljivo uplitanje kojim se nanosi šteta samoj biti njihova prava na vlasništvo.

Sud u tom pogledu ističe da iako države članice, ovisno o slučaju, mogu smatrati, pod uvjetom da djeluju u skladu s pravom Unije, da je prikladno nadoknaditi štetu, djelomično ili u potpunosti, vlasnicima parcela na koje utječu mjere očuvanja donesene na temelju Direktive o pticama i Direktive o staništima, iz tog utvrđenja ipak se ne može zaključiti da u pravu Unije postoji obveza dodjele takve naknade.

Sud zaključuje da članak 30. Uredbe br. 1305/2013, treba tumačiti na način da se plaćanje povezano s mrežom Natura 2000 ne mora dodijeliti vlasniku tresetišta koje je obuhvaćeno tom mrežom zbog toga što je došlo do ograničenja gospodarske aktivnosti koja se može provesti na takvom tresetištu, osobito zabrane uspostave plantaže brusnica, ako je u trenutku kada je stekao dotičnu nekretninu, vlasnik već bio upoznat s takvim ograničenjem.

Predmet C-238/20

Tijekom 2002. godine, društvo Sātiņi-S kupilo je dvije nekretnine, ukupne površine 687 hektara, od kojih je 600,70 hektara ribnjaka u zaštićenom prirodnom rezervatu koji je zatim 2005. bio uključen u mrežu Natura 2000 u Latviji.

Tijekom 2017., društvo Sātiņi-S podnijelo je tijelu nadležnom za zaštitu okoliša zahtjev za naknadu štete koju su akvakulturi nanijele ptice i druge zaštićene životinje. To je tijelo odbilo taj zahtjev uz obrazloženje da je društvu Sātiņi-S već dodijeljena *de minimis* potpora u iznosu od 30 000 eura za razdoblje od tri fiskalne godine koja je predviđena Uredbom br. 717/2014 o *de minimis* potporama u sektoru ribarstva i akvakulture⁴.

Društvo Sātiņi-S podnijelo je tužbu protiv te odluke, ističući da s obzirom na njezinu kompenzacijsku narav, naknada štete koju su akvakulturi nanijele zaštićene životinje nije državna potpora. Budući da mu je zahtjev bio odbijen u prvom i drugom stupnju, društvo Sātiņi-S podnijelo je žalbu u kasacijskom postupku pred sudom koji je uputio zahtjev, Augstākā tiesi (Senāts).

U svojoj današnjoj presudi Sud je najprije ocijenio, zbog razloga koji su u biti analogni onima iz predmeta C-234/20, da članak 17. Povelje treba tumačiti na način da mu se ne protivi to da naknada štete koju je država članica dodijelila zbog gubitaka koje je gospodarski subjekt snosio zbog zaštitnih mjera koje su primjenjive u području mreže Natura 2000 na temelju Direktive o pticama bude znatno niža od štete koju je taj subjekt stvarno snosio.

Sud je zatim, upitan da odredi daje li naknada štete koja je dodijeljena iz državnih sredstava, poput one iz glavnog postupka, svojem primatelju prednost u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, u pogledu državnih potpora, imajući na umu njezinu navodnu kompenzacijsku narav, iznio da troškovi vezani za poštovanje zakonskih obveza kojima se štiti okoliš, osobito divlja fauna, i vezani za snošenje troškova štete koju potonja može nanijeti poduzetniku u sektoru akvakulture, ulaze u uobičajene troškove poslovanja takvog poduzetnika. Stoga, dodjela naknade za štetu koju su njegovu poduzeću nanijele zaštićene životinje jest gospodarska prednost koju predmetni poduzetnik u načelu ne bi mogao zahtijevati u uobičajenim tržišnim uvjetima.

Prema mišljenju Suda, članak 107. stavak 1. UFEU-a stoga treba tumačiti na način da naknada štete koju je država članica dodijelila na temelju gubitaka koje je gospodarski subjekt pretrpio zbog zaštitnih mjera koje su primjenjive u području mreže Natura 2000 na temelju Direktive o pticama, daje prednost koja može predstavljati „državnu potporu” u smislu te odredbe, ako su ostali uvjeti za takvu kvalifikaciju ispunjeni.

Konačno, sud koji je uputio zahtjev pita treba li članak 3. stavak 2. Uredbe br. 717/2014 tumačiti na način da je, u slučaju da naknada štete poput one koja je opisana u drugom pitanju ispunjava uvjete iz članka 107. stavka 1. UFEU-a, na tu naknadu primjenjiva gornja granica od 30 000 eura za *de minimis* potpore, predviđena u toj odredbi.

Sud je utvrdio da, u mjeri u kojoj je primjenjiva Uredba br. 717/2014, ako dotična država članica odluči nametnuti gornju granicu predmetne potpore od 30 000 eura, kao što je to učinila u ovom slučaju, ona je može kvalificirati kao „*de minimis* potporu” i posljedično ne prijaviti je Komisiji.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

Cjelovit tekst presuda ([C-234/20](#) i [C-238/20](#)) objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

---

⁴ Uredba Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. lipnja 2014. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore u sektoru ribarstva i akvakulture (SL 2014., L 190, str. 45.)